

Большая часть прямых иностранных инвестиций ведущих мировых корпораций, которые приходят в Польшу, размещаются как раз на территориях этих зон.

Льготы предприятиям в СЭЗ Литвы помогли уменьшить безработицу в стране и приостановить миграцию, что особенно актуально для Украины сегодня.

СЭЗ Латвии выполнили свои задания, кроме СЭЗ Резекне, что связано с потерей российского рынка предприятиями этой зоны и нехваткой квалифицированной рабочей силы из-за ее эмиграции в более развитые страны ЕС. С подобным явлением можно будет столкнуться и в Украине, и на Волыни, поскольку многим жителям приграничных территорий выгоднее заниматься контрабандой, нежели работать на отечественных предприятиях.

Особенностью управления свободными экономическими зонами в Эстонии есть то, что ими управляют собственники территорий СЭЗ, что важно взять во внимание в Украине. Страна также есть интересной для реинвестирования капитала, поскольку в Эстонии существует налог в размере 0 % на нераспределенную прибыль.

Ключевые слова: Европейский Союз, специальные экономические зоны, свободные экономические зоны, зоны свободной торговли, Болгария, Польша, Литва, Латвия, Эстония, нераспределенная прибыль.

Mykola Karlin. The Features of SEZs Functioning in the New Countries of the European Union: Experience for Ukraine. The article analyzes the experience of new EU countries for the establishment and operation of various types of special economic zones and taxation features in these countries and in the companies in these areas of the country depending on the activity. The necessity of implementing such practices in Ukraine under the strict international supervision by creditors of our country is proved.

Both positive and negative experience of SEZs applying is accumulated in Bulgaria. In particular, due to the adoption of more stringent rules in relation to excisable goods in SEZs of this country (to alcohol and tobacco products, petroleum products) the number of clients of Rouse area has gradually reduced. Therefore, we believe that it's inappropriate to provide benefits for excisable goods while creation of special economic zones in Ukraine.

Restoration of special economic zones in Ukraine will solve the problem of accelerated development of the insufficient developed regions of our country, as it was evidenced by the experience of Poland. Most of the foreign direct investments of the world's leading corporations coming to Poland are directed to the manufacturing sector, it is placed in these areas.

The benefits to enterprises in FEZs of Lithuania allowed to reduce unemployment in the country and to stop migration from the country, which is very important for Ukraine today.

FEZ of Latvia have fulfilled their tasks, with the exception of Rezekne FEZ, that was connected with the loss of the Russian market by the enterprises of this area and the lack of skilled labor because of their emigration to more developed EU countries. Ukraine and Volyn can face the similar phenomenon in creating FEZ, since many residents of border regions are advantageous to smuggle than to work for domestic enterprises.

The feature of free economic zones management in Estonia is that they are managed by the owners of SEZs, it is important to consider in Ukraine. The country is also attractive for reinvestment of capital, as in Estonia, there is a tax rate of 0 % on retained earnings.

Key words: European Union, special economic zones, free economic zones, free trade zones, Bulgaria, Poland, Lithuania, Latvia, Estonia, retained earnings.

УДК 339.54 (477+510)

Тарас Власюк – кандидат економічних наук, начальник відділу навчально-наукового та методичного забезпечення Інституту вищих керівних кадрів Національної Академії державного управління (ІВКК НАДУ) при Президентіві України

Зовнішньоторговельна безпека економічного співробітництва України з КНР

У статті проаналізовано передумови й сучасний стан зовнішньоторговельних відносин України та країн Азійсько-Тихоокеанського регіону, зокрема КНР. Охарактеризовано обсяги й структуру експорту та імпорту між Україною й КНР. Визначено пріоритетні напрями співробітництва та зміцнення зовнішньоторговельної безпеки економічного співробітництва.

Ключові слова: зовнішньоторговельна безпека, економічне співробітництво, Україна, Китай, стратегічне партнерство.

Постановка наукової проблеми та її значення. Для України на сучасному етапі постала проблема диверсифікації зовнішньоторговельних зв'язків, а також зміцнення зовнішньоторговельної безпеки економічного співробітництва. Ескалація воєнного конфлікту на Сході України стимулює до пошуку нових геополітичних й економічних партнерів України в довгостроковій перспективі з урахуванням критеріїв економічної безпеки таких відносин. З огляду на структурні зміни в глобальній економіці світу та становлення так званого «азіатського тигра», дедалі більший інтерес для співробітника представляє Китайська Народна Республіка (КНР) як один із постійних партнерів України.

Мета статті – обґрунтувати пріоритети налагодження стратегічного співробітництва між Україною й КНР з урахуванням критеріїв зовнішньоторговельної безпеки. **Завдання дослідження** – охарактеризувати тенденції розвитку Азійсько-Тихоокеанського регіону (далі – АТР) і Китайської Народної Республіки (далі – КНР); виявити структурні характеристики експорту та імпорту між Україною й Китаєм; визначити стратегічні напрями зовнішньоторговельного співробітництва та критерії їх безпеки; детермінувати основні завдання, які потрібно виконати для зміцнення зовнішньоторговельної безпеки в стратегічному партнерстві Україна–Китай.

Аналіз досліджень цієї проблеми. АТР – регіон найдинамічного економічного розвитку світу, до якого проявляють пильну увагу світові «центри сили» завдяки своїй присутності й ролі, яку вони відіграють у регіоні. Це спричинено географічним положенням, геополітичним ландшафтом і прискореними темпами економічного зростання країн континенту.

Азійський континент може запропонувати широкі можливості для майбутнього, оскільки в Азії проживає понад половина населення планети Земля (4,3 млрд осіб, або 60 %), розміщено багаті поклади природних ресурсів, збережено неповторне культурне надбання. Ще одним важливим фактором є те, що в регіоні зосереджено понад 50 % світових валютних резервів.

Упродовж останніх десятиріч багато країн Азії спромоглися досягти істотного прогресу як у соціальній, так і в економічній сферах. Шлях, пройдений Японією, КНР, Індією, «чотирма азійськими тиграми» (Гонконгом, Сингапуром, Республікою Корея, Тайванем), новими центрами зростання (Індонезією, Малайзією, Туреччиною), продемонстрували неповторність та унікальність країн Азії, що неодмінно спонукає людей стверджувати, що «двадцять перше століття буде століттям Азії».

За оцінками вітчизняних експертів, Китай входить до п'ятірки основних стратегічних зовнішньоторговельних партнерів України [1; 2]. На сучасному етапі створено об'єктивні передумови активізації цього співробітництва.

В. Тарасова констатує, що 2015 р. став роком серйозної роботи в розвитку політичного діалогу та активізації торговельно-економічного й інвестиційного співробітництва між Україною та Китаєм [3]. В. Будкін відзначає велике значення для паритетного розгортання торговельних відносин Протоколу між Міністерством економічного розвитку й торгівлі України та Міністерством комерції КНР щодо періодичного обміну орієнтовним переліком експортно-імпортних товарів у двосторонній торгівлі для подолання дисбалансу в торгівлі товарами. Цьому також сприятиме згода китайської сторони на допуск конкурентоспроможних українських товарів на внутрішній ринок КНР. Після підписання протоколу про розвиток двосторонньої торгівлі в найближчій перспективі партнери намагатимуться довести щорічний товарообмін до 10 млрд дол. США, що дасть змогу повніше використати наявний потенціал національних економік [4].

За оцінками Т. Чернявської, особливо актуальне налагодження співпраці між Україною й КНР із розбудови транспортної інфраструктури. Науковець підтверджує істотну зацікавленість Китаю в розвитку логістично-транспортної системи України для прискорення та здешевлення вантажного й пасажирського сполучення з країнами ЄС [5]. Фахівець Інституту сходознавства України О. Кіктенко, а також дослідники А. Гончарук, В. Юхименко перспективними для активізації співробітництва також вважають агропромисловий, металургійний сектори, туризм, культурну сферу [6, с.18; 7].

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Для України ключовими чинниками зовнішньоторговельної безпеки в контексті співробітництва з Китаєм є раціональний та обґрунтований вибір векторів і галузей для довготермінового та взаємовигідного співробітництва, зокрема ретроспективний аналіз співпраці з КНР й оцінка розвитку подальшого стратегічного співробітництва з урахуванням критеріїв економічної безпеки.

Нині азійські країни являють собою «двигун», який спонукає до відновлення економіки і її зростання, незважаючи на складні обставини рецесії, із якими стикаються через наслідки фінансово-

економічної кризи. Із поступовим згасанням «старих» індустріальних центрів у Європі й США центр світової економічної активності переміщується до АТР.

Зміщення глобального економічного центру до Азії, передусім, зумовлене зростанням і посиленням КНР, наявністю в регіоні індустріального гіганта – Японії, а також «новими індустріальними країнами» й новими центрами зростання, які демонструють високі темпи щорічного зростання ВВП, здійснюють політику ринкових перетворень і дедалі більше впливають на регіональні та глобальні міжнародні процеси.

Згідно з даними Світової організації торгівлі, експорт промислових товарів виробників із країн Азії у 2013 р. зріс на 3 % (у вартісному вимірі це становило 4566 млрд дол. США), їх частка у світовому експорті промислових товарів складала 39 %. Експортні операції продукцією сільського господарства з країн АТР на зовнішні ринки виросли на 3 % за той самий період (у грошовому вимірі це становило 390 млрд дол. США) [8].

У 2008 р. Азіатський банк розвитку затвердив та оприлюднив власне стратегічне бачення розвитку регіону, який охоплює 67 країн на перспективу 2020 р. Ця стратегія цілком очевидно доводить факт динамічного зростання Азіатсько-Тихоокеанського регіону, порівняно з іншими. Так, зокрема, темпи зростання реального ВВП у 1980–1990 рр. склали 6 % щорічно в Північно-Східній Азії, 3 % – у Південній Азії, у той час як країни інших регіонів подібних здобутків не мали. Приріст сукупного обсягу ВВП регіону знову прискорився після азійської фінансової кризи – із 1999 до 2006 рр. у середньому 6 % на рік (табл. 1). Частка Азіатського регіону в системі глобального експорту виросла з 16 % у 80-х рр. ХХ ст. до 27 % на час публікації стратегії й продовжує зростати. До 2020 р. частка регіону може скласти одну третину від загального обсягу світової торгівлі [9].

Таблиця 1

Стисла характеристика розвитку Азіатсько-Тихоокеанського регіону

Індикатор	Центральна й Західна Азія	Північно-Східна Азія	Південна Азія	Південно-Східна Азія	У всьому світі
ВВП (у постійних цінах, млрд дол. США)					
2000 р.,	118,0	1879,8	530,2	583,3	31800,3
% частки	0,4	5,9	1,7	1,8	100,0
2006 р.,	176,7	2987,6	798,2	781,6	37866,4
% частки	0,5	7,9	2,1	2,1	100,0
Експорт товарів (у поточних цінах, млрд дол. США)					
2000 р.,	27,0	624,7	55,2	432,0	6454,6
% частки	0,4	9,7	0,9	6,7	100,0
2006 р.,	76,0	1618,9	140,4	770,6	12063,5
% частки	0,6	13,4	1,2	6,4	100,0

Розраховано за: [10].

У 2012 р. у доповіді «Глобальні тенденції-2030: Альтернативні світи» [11] запропоновано поглянути на світ у віддаленій перспективі. Зокрема, зазначено, що процеси, які вже відбуваються, а саме: посилення ролі Азії з прогнозованими характеристиками росту ВВП країн цього регіону, збільшення населення, зростання витрат на зброю, збільшення інвестицій у технології – все більше й більше призводитимуть до зниження впливу США та Європи. Відповідно, до 2030 р. Азія володітиме більшою мірою економічною міццю, ніж США і Європа разом.

Китайська економіка на межі 2030 р. наздожене американську. Крім того, ще більше посилять роль такі регіональні гравці, як Індія, Туреччина, і ставатимуть усе важливішими для міжнародної економіки.

Варіанти комплексного підходу до проблеми запропоновано в доповідях «Пріоритети політики України щодо країн Азії», «Азійський напрям зовнішньої політики України: проблеми і перспективи», «Українсько-китайське стратегічне партнерство: досвід та актуальні завдання» і низці аналітичних записок, підготовлених Національним інститутом стратегічних досліджень [12–14].

КНР посідає перше місце серед торговельних партнерів України в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР). Прагнення й практичні кроки України встановити якомога тісніші економічні відносини з

Європою в жодному разі не порушують можливостей для співпраці зі Сходом. Навпаки, після підписання та ратифікації Угоди про Асоціацію з ЄС Україна на етапі її імплементації перетворюється на «вороту» до Європи. Це вкрай важливо для китайсько-українських відносин, особливо в контексті реалізації ініціативи Економічного поясу Великого Шовкового шляху, запропонованої Головою КНР Сі Цзіньпіном [15].

Відповідно до попереднього звіту МВФ, обсяг національного економічного виробництва за 2014 р. в Китаї склав 17,6 трлн, а в США цей показник сягнув 17,4 трлн дол. США [16]. Ще 14 років тому США виробляли майже втричі більше продукції, ніж Китай. Зараз на Китай припадає 16,5 % світової економіки, порівняно з 16,3 % для США. Отже, Китай випередив США й став найбільшою економікою світу.

Із 2012 р. Китай став лідером світової торгівлі, а у 2011 р. – провідним торговельним партнером 127 країн, випередивши США, на які нині доводиться основна частка торгівлі 76 держав. Зовнішньоторговельний обіг КНР уперше подолав відмітку в 4 трлн дол. США і досяг 4,16 трлн за результатами 2013 р. (зростання – 7,6 %).

У 2010 р. впливовий британський журнал «Economist» запровадив термін «індекс китаєзалежності» країни (The Sinodependency Index, 中国依赖指数, Zhongguo yilai zhishu) [17] з огляду на збільшення присутності товарів китайських виробників на зарубіжних ринках. Наприклад, за даними Всесвітньої торговельної організації (ВТО), за минулий рік частка Китаю в експорті США склала 7 %, а в імпорті – 19 %, у Євросоюзі – 8 % в експорті, 16,2 % – в імпорті. У Російській Федерації – 6,8 % в експорті та 16,4 % – в імпортих [18].

Станом на січень 2015 р. договірно-правова база між Україною та Китаєм нараховує 289 документів [19], ключовими з яких потрібно вважати Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною й КНР та Меморандум взаєморозуміння до Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР (4 січня 1992 р.); Угода між Урядом України й Урядом КНР про торговельно-економічне співробітництво (8 серпня 1992 р.); Спільна декларація про встановлення та розвиток відносин стратегічного партнерства (20 червня 2011 р.); Договір про дружбу й співробітництво між Україною та КНР, Спільна декларація України й Китайської Народної Республіки про подальше поглиблення відносин стратегічного партнерства та Програма розвитку відносин стратегічного партнерства між Україною й КНР на 2014–2018 рр. (усі три документи – 5 грудня 2013 р.).

Українсько-китайські документи, які були підписані в м. Пекіні в грудні 2013 р. за результатами переговорів глав двох держав, покликані вкотре надати поштовх торговельно-економічному співробітництву двох країн.

Проте на сьогодні очевидно, що реалізація завдання щодо поглиблення українсько-китайських відносин вимагає зміни підходів та формування чітких пріоритетів України в цих відносинах. Існує зацікавленість КНР щодо розвитку співробітництва з Україною в технологічних сферах: машинобудуванні, космічній галузі, авіа-, судно- й двигунобудуванні, атомній та альтернативній енергетиці, сільському господарстві, будівництві.

Свого часу для підвищення ефективності українсько-китайської співпраці й забезпечення двосторонньої взаємодії у квітні 2011 р. створено Комісію зі співробітництва між Урядами України та Китайської Народної Республіки. У межах Комісії сторони створили шість підкомісій, у тому числі з питань торговельно-економічного співробітництва.

Нагальною потребою є робота над програмою Третього засідання Комісії зі співробітництва між Урядами двох країн, розпочатою у 2015 р. Умовою підвищення ефективності спільного засідання Комісії є необхідність організації засідань усіх Підкомісій у її складі, зокрема з питань торговельно-економічного співробітництва: у сільському господарстві, у сфері освіти, медицини, культури, у науково-технічній, космічній галузях, у зв'язку з чим доцільно прискорити узгодження термінів проведення засідань профільних підкомісій.

Реалізація досягнутих на найвищому рівні домовленостей щодо розвитку відносин стратегічного партнерства вимагає від України створення необхідної інфраструктури для забезпечення потреб українсько-китайської співпраці.

Із китайського боку така інфраструктура успішно функціонує у вигляді низки державних структур і великої кількості громадських об'єднань, що опікуються питаннями розвитку двостороннього співробіт-

ництва. Як на державному, так і на місцевому рівнях до забезпечення двостороннього співробітництва китайська сторона постійно залучає велику кількість фахівців зі знанням української або російської мови. Так забезпечується постійний діалог з українськими партнерами, відбувається напрацювання відповідних документів, підготовка та реалізація комерційних контрактів тощо.

На жаль, з українського боку подібна інфраструктура практично відсутня. Незважаючи на достатню кількість фахівців зі знанням китайської мови, яких готують українські вищі навчальні заклади, такі фахівці в українських міністерствах і відомствах практично відсутні. Комерційні структури на час реалізації певних комерційних проектів інколи залучають фахівців-китаєзнавців, але ця практика не дуже розповсюджена. Як наслідок, спілкування з китайською стороною має односторонній характер, у ході реалізації проектів виникають численні непорозуміння, а результати співпраці не завжди відповідають очікуванням української сторони.

Українська частина Українсько-китайської Міждержавної комісії з питань співробітництва сформована за принципом відомчого делегування представників українських міністерств і відомств, які звертаються до китайської проблематики тільки напередодні чергового засідання комісії. Стратегічний характер українсько-китайської взаємодії ставить на порядок денний питання про створення дієвої розгалуженої мережі виконавців міждержавних рішень, що ухвалюються на найвищому рівні. Ідеться про залучення до апарату органів виконавчої влади України кваліфікованих фахівців зі знанням китайської мови для забезпечення українсько-китайського співробітництва. Діяльність Міждержавної комісії з питань співробітництва на постійній основі має забезпечуватись експертним супроводом фахівців-китаєзнавців.

Свого часу великі сподівання поклалися на Ділову раду Україна–Китай, яка б мала стати важливим інструментом для просування українських інтересів на китайському напрямі та основним майданчиком для спілкування бізнесових кіл двох країн. На жаль, українська частина Ділової ради не стала локомотивом двосторонньої співпраці саме через відсутність постійно діючого апарату, до роботи в якому були б на постійній основі залучені відповідні фахівці.

За даними Держкомстату України, за 11 місяців 2014 р. обсяг двосторонньої торгівлі товарами між Україною та КНР зменшився, порівняно з 11 місяцями 2013 р., на 25,4 % і становив 7,3 млрд дол. США. Експорт товарів з України до КНР зменшився на 4,0 % (майже 2,4 млрд дол. США), а імпорт товарів із КНР до України зменшився в 1,5 раза та становив 4,9 млрд дол. США (табл. 2). Сальдо в торгівлі товарами за цей період для України негативне – 2,5 млрд дол. США.

Таблиця 2

Обсяги торгівлі товарами між Україною та КНР (млрд дол. США), 2010–2014 рр.

Рік	Товарообіг	Експорт	Імпорт	Сальдо
2010	6,016	1,316	4,700	–3,383
2011	8,448	2,180	6,268	–4,088
2012	9,676	1,777	7,899	–6,122
2013	10,627	2,726	7,900	–5,174
2014 (січень–листопад)	7,302	2,390	4,912	–2,522

Складено за : [20].

Головними товарними позиціями українського експорту за 11 міс. 2014 р. до КНР були мінеральні продукти (залізни, титанові руди), питома частка яких становила близько 63,4 % (обсяги поставок зменшилися на 3,9 %); жири й масла тваринного або рослинного походження (переважно олія соняшникова), частка яких – 13,7 % (зменшилися на 20,5 %); машини, устаткування та механізми (переважно газові турбіни) – 2,5 % (зменшилися у три рази); судна – 2,2 % (зменшилися на 0,5 %); зернові культури (здебільшого кукурудза) – 11,0 % (зросли в 10,3 раза); деревина (переважно необроблені лісоматеріали) – 3,8 % (зросли на 19,0 %).

У структурі китайського імпорту основними товарними групами були машини, устаткування та механізми (переважно телевізори, телефони, трансформатори току, праски, комп'ютери) – 34,6 %

(обсяги поставок зменшилися на 24,8 %); неблагородні метали й вироби з них – 7,2 % (зменшилися на 52,7 %); текстиль та текстильні вироби – 10 %; взуття – 5,1 (зменшилося у 2,2 раза), головні убори, парасольки – 9 %; пластмаси й каучук (переважно поліестер) – 7,1% (зменшилися на 19,1%); транспортні засоби – 3,9 % (зменшилися на 29,4 %).

Згідно з даними Генеральної митної адміністрації КНР [20], за дев'ять місяців 2014 р. товарообіг між Україною та КНР склав 6,553 млрд дол. США, що менше від аналогічного показника 2013 р. на 23,1 %. При цьому експорт товарів з України становив 2,656 млрд дол. США (зростання на 5,5 %), імпорт – 3,897 млрд дол. США (зменшення на 35,1%). Сальдо двосторонньої торгівлі на користь КНР склало 1,241 млрд дол. США.

За дев'ять місяців 2014 р. основу українського імпорту з КНР склали механічне обладнання, машини, устаткування та механізми – 29,6 % (1 млрд 154,7 млн дол. США); текстиль і текстильні вироби – 15,2 % (592,9 млн дол. США), недорогі метали та вироби з них – 10,5 % (409,8 млн дол. США); полімерні матеріали, пластмаси й каучук – 9,0 % (351,7 млн дол. США); різні товари та вироби (переважно меблі, освітлення, іграшки й ін.) – 6,6 % (256,4 млн дол. США).

Основні позиції українського експорту в КНР за дев'ять місяців 2014 р. продовжували займати мінеральні продукти (здебільшого залізни руди, шлаки та зола, енергетичні матеріали й ін.), питома частка яких – 65,8 % від загального обсягу експорту до КНР, а загальний обсяг – 1,748 млрд дол. США; жири та олії тваринного або рослинного походження – 15,2 % (403,0 млн дол. США); деревина й вироби з неї – 7,4 % (195,2 млн дол. США); продукти рослинного походження (переважно зернові) – 5,8 % (154,0 млн дол. США); механічне обладнання, машини, устаткування та механізми – 2,0 % (52,6 млн дол. США); недорогі метали й вироби з них – 1,3 % (33,1 млн дол. США). Інші товарні позиції українського експорту до КНР не перевищували 1 % у загальній структурі експорту.

Зважаючи на аналіз і дані, варто зауважити, що структура імпорту з Китаю є збалансованою (однаково представлені всі товарні групи, переважають товари з високою доданою вартістю), у той час, як український експорт є практично монокультурним і сировинним (рудна сировина).

Суттєво компенсувати від'ємне сальдо українська сторона може за допомогою тісніших економічних зв'язків, розширення кола учасників торговельно-економічних відносин і номенклатури товарних груп, заохочення інвестиційного співробітництва й заохочення виробничої кооперації створенням спільних підприємств. Водночас не сприяє економічній активності стрімка девальвація гривні, споживча інфляція та напруга на грошово-кредитному ринку. У червні 2012 р. Національний банк України підписав із Народним банком Китаю трирічний валютний своп у розмірі 15 млрд юанів (19 млрд грн, або 2,36 млрд дол. США). У 2015 р. українська сторона планує активувати й залучити цю своп-лінію з Китаєм, що надасть можливість фінансування торгових контрактів з одним із найбільших торговельних партнерів України без залучення валют третіх країн.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Україна перебуває в пошуку нової моделі зовнішньої торгівлі, зовнішньої кооперації з урахуванням геополітичних реалій світу. Із-поміж основних зовнішньополітичних завдань, які стоять нині перед нашою державою, потрібно виділити розширення та поглиблення співробітництва з низкою країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону (АТР), Індо-Тихоокеанського регіону й важливим партнером у Чорноморському регіоні – Туреччиною. У цьому контексті важливо з такими партнерами, як Китай, Індія, В'єтнам та Турецька Республіка, проаналізувати спектр виконаної роботи, що потрібно зробити для розвитку вже наявних проектів і визначення нових перспектив на майбутнє.

Таке партнерство повинно бути орієнтоване на досягнення прагматичних результатів, насамперед в економічній, енергетичній та військово-технічній сферах, залучення високих технологій, інвестицій у реальний сектор вітчизняної економіки, нарощування обсягів українського експорту, реалізацію спільних інфраструктурних проектів.

Сьогоднішній порядок денний має визначати завдання з формування нової політики України щодо відносин з країнами Азії, яке б вписувалося в стратегію азіатської (східної) політики.

Для подальшого розвитку взаємин між Україною та КНР у контексті розвитку стратегічного партнерства двох держав потрібно виконати такі завдання:

– усвідомлення важливості збереження послідовного й поступального характеру відносин із КНР як з одним із ключових глобальних політичних, фінансових та економічних центрів;

– у найближчій перспективі сформувати персональний склад і призначити відповідальних осіб Української частини Комісії зі співпраці між Україною й Китайською Народною Республікою та її шести підкомісій;

– опрацювати алгоритм взаємодії й пошуку нових форм співпраці в економічній і транспортній сфері, розглянути питання створення в межах діяльності Спільної комісії підкомісії з питань транспорту та в такому форматі розпочати діалог, опрацьовуючи конкретні пропозиції щодо будівництва інфраструктурних об'єктів (доріг, портів, створення системи зв'язку нового покоління);

– вивчити перспективу й можливість участі Української сторони в реалізації китайських ініціатив із розбудови логістичного коридору між КНР і Європою в межах реалізації політики створення «Економічного пояса Великого Шовкового шляху». Для цього потрібно ініціювати переговори з китайськими партнерами щодо їхнього бачення й розуміння подальших процесів;

– актуальним складником міждержавних відносин є розбудова співпраці на регіональному рівні. Розвиток ефективних, насамперед економічних, зв'язків між регіонами України та провінціями КНР – стратегічний резерв двостороннього співробітництва у XXI ст.

– для зміцнення позитивних тенденцій у зростанні двосторонньої торгівлі в традиційних сегментах потрібно розв'язати накопичені проблеми й зняти штучні перешкоди на шляху малого та середнього бізнесу двох країн.

Джерела та література

1. Гончарук А. Українсько-китайське стратегічне партнерство на сучасному етапі / А. Гончарук // Україна – Китай / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. – Київ, 2014. – № 1 (6). – Спец. вип. : 65 років КНР. – 117 с.
2. Щодо окремих питань розвитку економічного співробітництва України та Китаю в сучасних умовах : аналітична записка [Електронний ресурс] / І. В. Клименко ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1359>.
3. Тарасова В. Розвиток українсько-китайського співробітництва: розширення сфер співпраці [Електронний ресурс] / В. Тарасова // Україна: події, факти, коментарі. – 2015. – № 15. – С. 17–29. – Режим доступу : <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2015/ ukr15.pdf>.
4. Будкін В. С. Україна – Китай: новий етап співробітництва / В. С. Будкін // Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – 2011. – № 3. – С. 9–13.
5. Чернявська Т. А. Стратегічні напрями розвитку транспортно-комунікативної системи України в контексті забезпечення національної безпеки і самодостатності / Т. А. Чернявська [Електронний ресурс] // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2015. – № 3. – С. 68–76. – Режим доступу : <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukrainesn/trade>.
6. Східний вектор стратегічного партнерства України в умовах глобального світу : аналітична доп. / за ред. В. О. Кіктенко. – Київ : Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2013. – 184 с.
7. Юхименко В. Інтеграційні пріоритети України в контексті світових трансформаційних процесів / В. Юхименко, Т. Місяць // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2013. – № 2. – С. 5–17. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2013_2_3.
8. International trade statistics 2014 - World Trade organization [Elektronik resourse]. – Mode of access : http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2014_e/ its14_highlights2_e.pdf.
9. STRATEGY2020 The Long-Term Strategic Framework of the Asian Development Bank 2008–2020 [Elektronik resourse]. – Mode of access : <http://www.adb.org/documents/strategy-2020-working-asia-and-pacific-free-poverty>.
10. World Bank. World Development Indicators Online [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators>.
11. Global Trends 2030 : Alternative Worlds (The National Intelligence Council's (NIC) [Глобальні тенденції 2030: Альтернативні світи (Національна рада з розвідки)] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.scribd.com/doc/115962650/Global-Trends-2030-Alternative-Worlds>.
12. Місце Азіатсько-Тихоокеанського регіону у зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних пріоритетах України : аналіт. доп. / А. З. Гончарук, С. А. Кошовий, А. М. Кобзаренко, Н. С. Фабрика. – Київ : НІСД, 2014. – 65 с.
13. Азійський напрям зовнішньої політики України: проблеми і перспективи : аналіт. оцінки / кер. авт. кол. В. О. Швед. – Київ : НІСД, 2013. – 222 с.
14. Мокій А. І. Міжнародна спеціалізація України та стратегії двостороннього співробітництва (приклад Китаю та Туреччини) / А. І. Мокій, Л. В. Власенко, Р. Р. Енверов // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. – 2012. – Вип. 1 (22). – С. 276–293.

15. Hongyang renmin youyi, gongchuang meihao weilai. Zai Nazhaerbayefu daxue de yanjiang» [Развивати дружбу між народами, спільно створювати прекрасне майбутнє : лекція в Назарбаєв-Університеті, 7 верес. 2013 р.] // Женьмінъ жибао, 8 верес. 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://politics.people.com.cn/n/2013/0908/c1001-22842914.html>.
16. Report for Selected Countries and Subjects. IMF [Звіт з окремих країн Міжнародного валютного фонду] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/02/weodata/weorept.aspx?pr.x>.
17. Сайт журналу «Економіст» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economist.com/node/17363625>.
18. Сайт Всесвітньої торговельної організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wto.org>.
19. Сайт Посольства України в Китайській Народній Республіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/legal-acts>.
20. Державна Служба Статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
21. Сайт Генеральної митної адміністрації КНР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.customs.gov.cn/publish/portal0>.

Тарас Власюк. Внешнеторговая безопасность отрудничества Украины и КНР. В статье анализируются предпосылки и состояние экспортно-импортных торговых отношений между Украиной и странами Азиатско-Тихоокеанского региона, в том числе с Китаем. Очерчен потенциал Азиатско-Тихоокеанского региона. Обусловлено усиление роли Китая в мировой экономике из-за перемещения глобального экономического центра в Азию. Изучено институциональное обеспечение сотрудничества между Украиной и Китаем. Проанализированы объемы и структура торговли между Украиной и Китаем за 2010–2014 гг. Структура импорта из Китая сбалансированная, в ней равномерно представлены все товарные группы, с доминированием продуктов с высокой добавленной стоимостью, в то время как украинский экспорт практически монокультурный и сырьевой. Обоснованы векторы внешнеторговых отношений в сфере безопасности, в частности необходимость расширять и углублять сотрудничество с Китаем. Определены приоритетные направления сотрудничества и укрепления внешнеторговой безопасности экономического сотрудничества Украины и КНР.

Ключевые слова: внешнеторговая безопасность, экономическое сотрудничество, Украина, Китай, стратегическое партнерство.

Taras Vlasjuk. Foreign Trade Security Cooperation Between Ukraine and China. The article analyzes the background and current export-import trade relations between Ukraine and the countries of the Asia-Pacific region, including with China.

The potential of the Asia-Pacific region described. Strengthening the role of China in the global economy due to the global economic center shifting to Asia is proved. Institutional supplement for cooperation between Ukraine and China is studied. The volume and structure of trade between Ukraine and China for the years 2010–2014 are presented and analyzed. The structure of imports from China is balanced, it equally represents all commodity groups, dominated by products with high added value, while Ukrainian exports are virtually monocultural and raw materials (ore). The priorities of foreign security relations, expand and deepen cooperation with China justified. The priorities of cooperation and strengthen the safety of foreign economic cooperation between Ukraine and China.

Key words: foreign trade security, economic cooperation, Ukraine, China strategic partnership.